

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT NEFT FONDUNUN VALYUTA VƏSAİTİNİN SAXLANILMASI, YERLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ İDARƏ EDİLMƏSİ HAQQINDA QAYDALAR

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
2001-ci il 19 iyun tarixli 511 nömrəli
Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 21 dekabr tarixli 607 nömrəli, 2005-ci il 1 mart tarixli 202 nömrəli, 2010-cu il 10 fevral tarixli 216 nömrəli, 2011-ci il 27 oktyabr tarixli 519 nömrəli və 2017-ci il 12 may tarixli Fərmanlarına əsasən edilmiş əlavə və dəyişikliklər nəzərə alınmaqla.

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 29 dekabr tarixli 434 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu haqqında Əsasnamə"yə uyğun olaraq hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (bundan sonra - Neft Fondu) valyuta vəsaitinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi qaydalarını müəyyən edir.

1.2. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin bu Qaydalara uyğun olaraq idarə edilməsi Neft Fondunun valyuta vəsaitinin təhlükəsiz saxlanması və səmərəli idarəetmə yolu ilə investisiya gəliri əldə etməklə davamlı artırılması məqsədlərini daşıyır.

1.3. Bu Qaydaların məqsədləri üçün Neft Fondunun valyuta vəsaiti (Neft Fondunun investisiya portfeli) dedikdə, Neft Fondunun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətləri (proqramı) və Neft Fondunun idarə edilməsi ilə bağlı xərclər smetası çərçivəsində təsdiq edilmiş xərclərin aparılması üçün konvertasiya edilərək manat hesablarına köçürülmüş vəsait istisna olmaqla, xarici valyutada ifadə olunmuş vəsait nəzərdə tutulur. İnvestisiya portfelinin məcmu dəyəri Neft Fondunun investisiya portfelinə daxil olan aktivlərin aylıq olaraq yenidən qiymətləndirilməsi əsasında müəyyən edilir.

2. NEFT FONDUNUN VALYUTA VƏSAİTİNİN SAXLANILMASI

2.1. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanılmasının təşkili.

2.1.1. Azərbaycan Respublikasında Neft Fondunun valyuta vəsaiti üzrə hesablaşma hesabları yalnız Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında açılır.

2.1.2. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənar (xaricində) Neft Fondunun valyuta vəsaiti üzrə hesablaşma hesabları Standard ənd Purz (Standart & Poor's), Mudiz (Moody's) və Fiç (Fitch) beynəlxalq reyting agentliklərinin aşağıda göstərilən uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingindən aşağı olmayan reytingə malik olan banklarda açıla bilər:

"A-" - Standard ənd Purz, Fiç İbka

"A3" – Mudiz

Neft Fondunun valyuta hesabları üzrə hesablaşma hesablarının açıldığı bankların uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingi "A-" (Standart ənd Purz, Fiç) və ya "A3" (Mudiz) kredit reytingi dərəcəsiindən də aşağı düşdükdə Neft Fondu əğlabatan müddət ərzində bu Qaydaların 2.1.2-ci yarımbəndinin birinci abzasında müəyyən edilmiş uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytinginə malik olan digər banklara Fondun vəsaitinin keçirilməsini təmin edir.

2.1.3. Neft Fondunun beynəlxalq maliyyə bazarlarında tərəf müqabili uzunmüddətli öhdəliklər üzrə investisiya dərəcəli kredit reytingindən (Standart ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) aşağı olmayan reytingə malik olan kommərsiya bankları və digər maliyyə təsisatları, daxili maliyyə bazarında isə, Neft Fondunun investisiya portfelinin məcmu dəyərinin 5%-dən artıq olmayan həcmdə vəsaitinin yerləşdirilməsi şərtilə, məcmu kapitalının səviyyəsinə görə ən iri və ya kredit reytinginə görə daxili maliyyə bazarında ən etibarlı sayılan kommərsiya bankları ola bilər.

2.1.4. Neft Fonduna qiymətli kağızlar üzrə depozitar xidmətləri mərkəzi (milli) banklar və "A-" (Standard ənd Purz, Fiç) və ya "A3" (Mudiz) üzrə kredit reytingindən aşağı olmayan reytingə malik olan kommərsiya bankları və digər maliyyə təsisatları tərəfindən göstərilə bilər. Neft Fonduna qiymətli kağızlar üzrə depozitar xidmətlər göstərən kommərsiya banklarının və ya digər maliyyə təsisatlarının uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytingi "A-" (Standart ənd Purz, Fiç) və ya "A3" (Mudiz) kredit reytingi dərəcəsiindən də aşağı düşdükdə və Neft Fondu əğlabatan müddət ərzində bu Qaydaların 2.1.4-cü yarımbəndinin birinci abzasında müəyyən edilmiş uzunmüddətli öhdəliklər üzrə kredit reytinginə malik olan digər kommərsiya bankları və ya digər maliyyə təsisatları ilə əvəz edilməsini təmin edir.

2.1.5. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanması və ya yerləşdirilməsi müvafiq əqdlər əsasında həyata keçirilir.

2.1.6. Neft Fondunun valyuta vəsaitlərinin yerləşdirildiyi banklarının və ya digər maliyyə təsisatlarının və ya investisiya portfelinə daxil olan aktivlərin hər hansının kredit reyting dərəcəsi bu Qaydalarda nəzərdə tutulan müvafiq reyting dərəcələrindən aşağı düşdüyü hallarda və yaranmış dərəcə uyğunsuzluğu 90 təqvim günündən artıq davam etdikdə Neft Fondu əğlabatan müddət ərzində həmin valyuta vəsaitlərinin bu Qaydaların tələblərinə uyğun müvafiq reytingə malik olan qurumlara köçürülməsini, aktivin isə portfeldən xaric etdirilməsini (satışını, dəyişdirilməsini və sair) təmin edir.

2.1.7. Bu Qaydaların 3.3-cü bəndinin səkkizinci yarımbəndi ilə müəyyən edilən hallarda Neft Fondunun valyuta vəsaiti üzrə hesabların açıldığı, beynəlxalq maliyyə bazarlarında tərəf müqabili olan və Neft Fonduna qiymətli kağızlar üzrə depozitar xidmətləri göstərən banklar və digər maliyyə təsisatları qeyri-investisiya reytinginə (reytingi “BB-” (Standart ənd Purz, Fiç) və ya “Ba3” (Mudiz) kredit reytingindən aşağı olmamaq şərtilə) malik ola bilər.

3. NEFT FONDUNUN VALYUTA VƏSAİTİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

3.1. İdarəetmənin təşkili.

3.1.1. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə edilməsi onun hər il üçün qəbul olunan investisiya siyasətinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

3.1.2. Neft Fondunun investisiya siyasəti, onun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətləri (proqramı) layihəsi çərçivəsində Neft Fondunun İcraçı direktoru tərəfindən hazırlanır və Müşahidə Şurasının rəyi ilə birlikdə təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilir.

3.1.3. Neft Fondunun investisiya portfelinin müəyyən hissəsinin idarə edilməsinə bu sahədə ixtisaslaşan maliyyə təsisatları (bundan sonra - xarici menecerlər) cəlb edilə bilər. Xarici menecerlər üzrə tələblər və idarəetməyə verilən portfelin hissəsi Neft Fondunun investisiya siyasəti ilə müəyyən olunur.

3.1.4. Neft Fondunun investisiya siyasətində valyuta vəsaitinin idarə edilməsinin aşağıdakı ümumi prinsipləri və istiqamətləri öz əksini tapmalıdır:

investisiya portfelinin proqnozlaşdırılan həcmi;

Neft Fondunun investisiya portfelinin idarə edilməsinə xarici menecerlər cəlb edildiyi təqdirdə, xarici menecerlərə idarəetməyə verilən investisiya portfelinin hissəsi və idarəetməyə verilmə müddəti;

likvidlik üzrə tələblər və investisiya portfelinin tərkibində olan vəsaitin maksimum dövr etmə müddəti də daxil olmaqla xarici menecerlər üzrə tələblər;

likvidlik və faiz dərəcəsi riski üzrə tələblər; investisiya portfelinin idarə edilməsinin proqnozlaşdırılan gəlirlilik səviyyəsi; investisiya portfelinin aktivlər və valyutalar üzrə tərkibi və bölgü nisbəti.

3.1.5. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin Neft Fondunun investisiya siyasətinə və bu Qaydalara uyğun olaraq idarə edilməsi, saxlanması və yerləşdirilməsi üzrə sərəncam verilməsi, habelə bununla bağlı Fonddaxili prosedurların müəyyən edilməsi Neft Fondunun İcraçı direktoru tərəfindən həyata keçirilir.

3.1.6. Valyuta vəsaitinin idarə edilməsi zamanı mümkün əməliyyat risklərinin minimuma endirilməsi məqsədilə Neft Fondunda fəaliyyət sahələrinin və səlahiyyətlərin bölünməsi, daxili nəzarət və səlis hesabat sistemləri tətbiq edilir.

3.1.7. Əqdlərin bağlanması, əqdlərin təsdiqi (ləğv edilməsi) və icrası, habelə bunlara dair mühasibat və hesabat üzrə əməliyyatlar Neft Fondunun birbirindən asılı olmayan struktur bölmələri və ya vəzifəli şəxsləri tərəfindən həyata keçirilir.

3.1.8. Valyuta vəsaitinin idarə edilməsi qaydalarına, o cümlədən idarəetmə zamanı səlahiyyətlərin bölünməsinə və əməliyyat prosedurlarına riayət edilməsinin təmin olunması məqsədi ilə Neft Fondunda daxili nəzarət həyata keçirilir.

3.1.9. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə edilməsi zamanı Fondun vəzifəli şəxsləri və əməkdaşlarının peşə davranışı Beynəlxalq Maliyyə Bazarları Asosiasiyasının (ACI, Paris) Davranış Məcəlləsi ilə təsbit edilmiş etik normalara və davranış qaydalarına uyğun gəlməli, şəxsi maraqların xidməti mənafezlərlə hər hansı şəkildə münaqişəyə girməsinə yol verməməlidir.

3.2. Risklərin idarə edilməsi.

Neft Fondunun valyuta vəsaitinin idarə olunmasında risklərin azaldılmasının təmin olunması məqsədi ilə onların hədləri aşağıdakı prinsiplər əsasında (göstərilən ardıcılığa əməl etmək şərti ilə) müəyyən edilir: kredit riskinin, yəni bir maliyyə təsisatına və (və ya) bir növ aktivə investisiya olunan məbləğin maksimum həddinin (limitinin) və onların məqbul sayılan kredit reytinginin müəyyən olunması; likvidlik riskinin, yəni investisiya portfelinin maksimum ortaçəkili müddətinin (durasiyasının) və standart dövrlər üçün minimum likvidlik limitinin müəyyən edilməsi; bazar riskinin (valyuta riski və faiz dərəcəsi riskinin), o cümlədən investisiya portfelinə daxil olan hər bir valyutanın və (və ya) bu valyutalarda ifadə olunmuş investisiya aktivlərinin portfeldəki maksimum xüsusi çəkisinin və investisiya portfelinin müddətinin müəyyən edilməsi.

3.3. Valyuta vəsaitinin yerləşdirilməsi (investisiya istiqamətləri).

Bu Qaydaların 2.1-ci və 3.4-cü bəndləri ilə ziddiyyət təşkil etməmək şərti ilə Neft Fondunun investisiya siyasəti ilə müvafiq alt portfellərə bölünən investisiya portfelinə aşağıdakı aktivlər daxil ola bilər:

mərkəzi (milli), komməriya banklarındakı və digər maliyyə təsisatlarındakı depozitlər; investisiya dərəcəli kredit reytinginə (Standard ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) malik dövlətlərin, dövlət təsisatlarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatların, komməriya təşkilatlarının və digər qurumların borc öhdəlikləri; dövlətlərin, dövlət təsisatlarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının, komməriya təşkilatlarının və digər qurumların investisiya dərəcəli kredit reytinginə (Standard ənd Purz və ya Fiç və ya investisiya dərəcəli kredit reytinginə (Standard ənd Purz və ya Fiç və ya Mudiz) malik dövlətlərin, dövlət təsisatlarının, beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının, komməriya təşkilatlarının və digər qurumların ya Mudiz) malik borc öhdəlikləri;

beynəlxalq nüfuzlu səhm bazarı indekslərinə daxil olan səhmlər; səhmlərə, kredit reytinginə malik olmayan borc öhdəliklərinə və daşınmaz əmlaka investisiya edən pay fondlarında, o cümlədən alternativ investisiya fondlarında iştirak payları;

London Qiymətli Metallar Bazarı İştirakçılarının Assosiasiyası tərəfindən tətbiq edilən tələblərə uyğun olan qızıl külçələr; daşınmaz əmlak; investisiya portfelinin məcmu dəyərinin 5%-dən artıq olmaması şərti ilə qeyri investisiya reytinginə malik, lakin reytingi “BB-“ (Standard ənd Purz, Fiç) və ya “Ba3” (Mudiz) kredit reytingindən aşağı olmayan borc öhdəlikləri və ya təsisatlardakı depozitlər.

3.4. Investisiya istiqamətlərinin məhdudlaşdırılması.

3.4.1. Neft Fondunun valyuta vəsaiti bu Qaydaların 3.3. bəndi ilə nəzərdə tutulan investisiya aktivləri və onların əldə edilməsi (satışı) üçün zəruri əməliyyatların aparılması istisna olmaqla, başqa istiqamətlərin alınmasına investisiya edilə bilməz.

3.4.2. Neft Fondunun valyuta vəsaiti idarə edilərkən valyuta arbitrajı, svop, forvard, fyüçers tipli əməliyyatlar yalnız valyuta bazarlarında əməliyyatların aparılması zamanı qiymətin, yaxud məzənnənin dəyişməsi ilə əlaqədar mümkün riskin minimuma endirilməsi (hecinq) və ya investisiya portfelinin valyuta tərkibinin və aktivlər strukturunun optimallaşdırılması məqsədilə həyata keçirilə bilər.

4. VALYUTA VƏSAİTİNİN İDARƏ EDİLMƏSİNƏ DAİR HESABAT

4.1. Neft Fondunun valyuta vəsaitinin vəziyyəti (investisiya portfelinin həcmi və strukturu) və hərəkəti (ehtimal olunan mədaxil və məxaric) barədə Neft Fondunun Müşahidə Şurasına və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə rüblük məlumatlar və illik hesabat təqdim edilir.

4.2. Valyuta vəsaitinin idarə edilməsinə dair hesabat hazırlanarkən Neft Fondunun valyuta vəsaitinin yerləşdirilməsi ilə bağlı gəlirliliyi Fondun valyuta sərbəti üzrə hesablanır.